

straža pri novem mestu,
leto XXIII

25. junij 1986
številka 6

Glasilo ureja uredniški odbor: Alfonz Šterbenc (glavni in odgovorni urednik), Ivan Balog, Marjan Grabnar, Alenka Gorše, Vanja Kastelic, Mladen Maister, Jadran Šnidaršič, Marko Švent, Darja Hrovat, Miha Srebrnjak in Vid Fajdiga
Izdaja Delovna organizacija Novoles, lesni kombinat n.s.o. Novo mesto — Straža. Glasilo izhaja mesečno v nakladi 3.300 izvodov in je po mnenju sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije z odločbo št. 421/72 z dne 31. januarja 1978 oproščeno temeljnega prometnega davka. Stavek in prelom v DIC tozid Grafika, tisk v tiskarni Novo mesto v Novem mestu.

Spoštovani bralci — sodelavci!

Po mesecu dni se zopet srečamo preko našega časopisa. Tudi topot vam posredujemo precej različnih informacij. Za vsakega nekaj. Upamo, da boste zadovoljni. Še bolj bi bili zadovoljni vi in mi v uredništvu, če bi s svojimi prispevki bolj pogosto sodelovali. Poskusite, boste videli, da ni tako težko.

Bliža se konec prvega polletja. Predno oddidemo na poletne dopuste, se spodobi, da kritično presodimo bilanco poslovanja v polletju. Prve opravljene analize gospodarjenja v Novolesu so pokazale neugodno podobo. Kljub povečani produktivnosti, večjim prihrankom na stroških, stabilnimi in tržno zanimivimi proizvodnimi programi stojimo v Novolesu pred izgubo. Čeprav nam je v lastnih vrstah uspelo narediti velik napredek, se Novoles potaplja v rdeče številke. Pa ne samo Novoles ampak celotna lesna industrija. Krivdo za tako stanje pripisujemo nekaterim zunanjim dejavnikom, na katere v Novolesu praktično nimamo vpliva. To so: visoka domača inflacija, nizka rast tečaja dolara, visoke obresti, devizna politika in stimulacija izvoza. Spričo neugodne

ga delovanja navedenih faktorjev se nam v Novolesu in v vsej lesni industriji dohodkovnost izvoznih programov iz meseca v mesec slabša. O teh težavah smo se odkrito pogovorili tudi s tov. Šinigojem, predsednikom Izvršnega sveta SR Slovenije, ki nas je obiskal 10. 6. 1986. Tov. Šinigoj je ugodno ocenil naša stabilizacijska prizadevanja in nakazal nekatera prizadevanja in ukrepe, ki jih pripravljajo republiški in zvezni organi, da bi preprečili nenormalno in hitro drsenje lesne industrije, ki je izvozno usmerjena, v izgube. Jasno nam je, da bodo kljub temu poletni meseci v znamenju Damoklejevega meča — izgube. Ob tej priliki je treba dati vse priznanje delavcem tistih tozdov, ki že lep čas požrtvovalno delajo po 12 ur na dan. Omeniti velja tudi slavje 40-letnice delovanja IGD Novoles, ki smo ga praznovali 30. 5. in 31. 5. 1986. Ob tej priliki smo bili seznanjeni z velikimi dosežki prizadevnih gasilcev. Obsežnejšo reportažo objavljamo v tem glasilu.

S prihodnjo številko se bomo srečali že na dopustih. Zato vam želimo že sedaj prijetno bivanje, kjer koli boste.

Uredništvo

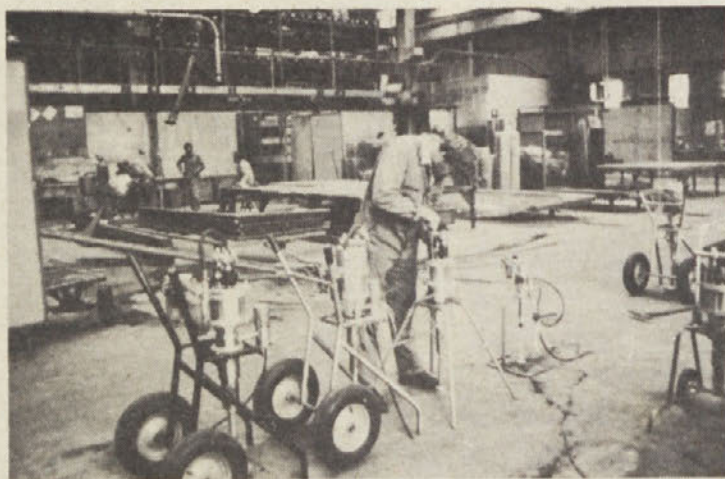
Vesti iz tozdov

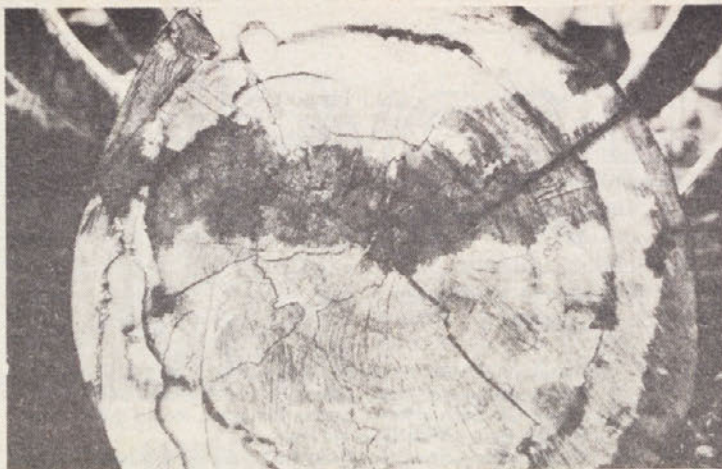
STRUŽNICA CNC tip EPA—320 01 madžarske proizvodnje v kooperaciji s tovarno UNIS — Sarajevo. Cena din 48.000.000,—, dane v pogon v začetku meseca maja 1986. Za TOZD Sigmat je to velika pridobitev, saj ta stružnica zamenjuje najmanj 3 klasične stružnice, poleg tega pa je možno doseči kakovost obdelave na bistveno višjem nivoju, kar omogoča večjo konkurenčnost na trgu.

PROSTORI ZA TPP IN INŽENIRING — začetek gradnje v 1985, dokončani pa v februarju 1986. Hkrati s sanacijo dotrajane strehe so bili zgrajeni primerni prostori za tehnološko pripravo proizvodnje in za razvojne aktivnosti TOZD Sigmat. Prostori so zelo svetli in omogočajo normalne delovne pogoje zaposlenim v tehničnih službah.

PROGRAM TEHNIKE POVRŠINSKE ZAŠČITE TOZD Sigmat je osvojil izdelavo airless aparatov na osnovilastnih konstrukcijskih rešitvah pnevmatskega motorja in krmilnega mehanizma. Tako so v redni proizvodnji že štirje tipi: NOVOLES — WAGNER 28/14, 33/70, 66/70 in 48/90.

Pogosto dobimo tudi takšne hlode. Te smo dobili iz daljnega juga. Kakšna škoda, da morajo takšni hlodi prepotovati tolikšno razdaljo samo zato, da bodo končali v peči. To sicer ni njihov namen, namenjeni so za predelavo v vezane plošče v TVP, vendar niso uporabni. Plačamo jih po ceni, kot da bi bili zdravi. Škoda je torej velika. Poslovni odnosi bi bili lahko boljši. Poleg drugih težav se nam otepa še ta.

Da opozorilni napisi včasih tudi kaj zaležejo, priča tabla »NE HODI PO TRAVI«, ki jo je postavil vsem poznani Jaka na zelenico pred kuhinjo. Nekaj mesecev nazaj je bila tod prava steza brez trave, kar je na oko neprijetno delovalo. Našemu Jaki je pa le uspelo preusmeriti vsiljivce na pravo pot. Tako imamo sedaj zopet neokrnjeno zelenico.

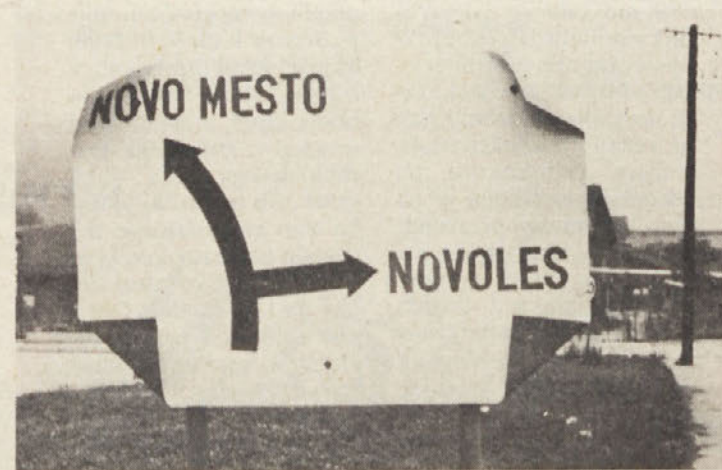

Tabla na sliki, ki usmerja promet pred vstopom v Novoles je postala tarča nepridipravov. Ne gre nam v glavo, le komu je bila na poti! Pametnemu in kulturnemu človeku že ne. Sprašujemo se, kam pelje ta vandalizem?

Vesti iz tozdov

Vesti iz tozdov

Dne 31. 5. 1986 je IOOS TOZD ŽAGA organiziral piknik na Ruperč Vrhu, kjer stoji naš obrat. Vreme ni bilo najboljše vendar pa je bilo razpoloženje dobro za kar je poskrbel tudi harmonikaš Pugelj Ivan. Hrane in pijače je bilo dovolj, manjkala so samo dekleta, da bi se vrtelo več parov.

Delavci iz DSSS so takoj priskočili na pomoč na TOZD ŽAGA ter s tem pokazali pripravljenost in odgovornost, da po svojih močeh pomagajo, da se izpolnijo veliki proizvodni plani in nadomestijo trenutno pomanjkanje delavcev na TOZD ŽAGA. Pri svojem delu so pridni in deležni vseh pohval.

V tozdu BOR v Krškem so zgradili dva prepotrebna pokrita skladiščna objekta. S tem so pridobili prepotraben prostor za skladiščenje. Z izgradnjo teh objektov so spremenili tudi lice tovarne.

Delegatske vesti

Kot običajno smo bili tudi v letošnjem letu v mesecu maju kot samoupravljalci manj aktivni, saj smo poleg rednih sej delavskih svetov po TOZD-ih in v DSSS v manjši meri sklicevali še samoupravne delovne skupine in konference delegacij oz. skupne delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

Na delavskih svetih po TOZD smo poleg tekočih zadev kot so pogodbe o delu, ocenitve delokrogov sprejemali samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja občine Novo mesto za obdobje 1986 — 1990 ter plan razvoja SOZD Uniles.

V TOZD TES so delegati na seji 23. 5. pohvalili delavce, ki so delali med prvomajskimi prazniki, pohvale veljajo posebno trem skupinam:

- skupini, ki je opravila rekonstrukcijo drobilca v TVP, saj je bila zelo uspešna in učinkovita

- skupini v oddelku družbene prehrane, ki je kljub pomanjkanju energije nudila kvalitetne usluge v splošno zadovoljstvo vseh delavcev

- skupini elektro oddelka, vključno s tehnologoma, ki je kljub planiranim delom organizirano in kvalitetno sanirala stikališče v toplarni.

Na izredni seji TOZD TGD so se delegati dogovorili, da se zaradi nujne izvršitve plana proizvodnje in odpreme dela v maju v petek ponoči iz 23. 5. in soboto dopoldan 24. 5. 1986. Za neizpolnjevanje sklepa pase pokliče na odgovornost organizatorje in izvajalce.

V TOZD TPP so obravnavali problem alkoholizma, kar seveda problematike ne rešuje je pa korak k izboljševanju obstoječega.

V TOZD BLP že dalj časa traja reorganizacija TOZD, zato so tudi na 17. redni seji DS dne 29. 5. sprejeli nove ocene delokrogov. Na predlog koordinacije BLP je DS sprejel sklep o zavarovanju vlomskih tatvin v službena vozila.

V mesecu maju smo veliko več pozornosti posvetili izvrševanju letnega plana proizvodnje kot pa samoupravnim aktivnostim, kar je seveda razvidno tudi iz vsebinsko skopih delegatskih novic.

Doltar Janez

Obisk tovariša Šinigoja v Novolesu

Obisk tov. Dušana Šinigoja v Novolesu

Dne 10. 6. 1986 nas je obiskal tov. Šinigoj, predsednik izvršnega sveta SR Slovenije. Do tega visokega obiska je prišlo zato, da bi IS čimbolj dosledno seznanili z gospodarsko problematiko, ki tare lesno industrijo in s tem tudi Novoles. Pogovori so bili odkritosrčni in plodni. Prepričani smo, da bodo obrodili tudi sadove in prispevali k ozdravitvi gospodarske situacije lesne industrije in Novolesa.

Tovariš Šinigoj si je v spremstvu predstavnikov Novolesa in predstavnikov or-

ganov družbeno politične skupnosti Novo mesto ogledal Razvojni center ter nekatere proizvodne tozde v Straži. Razgovori so potekali v sejni sobi DSSS. Tov. Bajuk, predsednik KPO, je v pozdravnem nagovoru eksponiral predvsem naslednje probleme, ki tarejo Novoles in so povzročili da se je Novoles takorekoč čez noč sprevrgel iz uspešnega podjetja v izgubaša:

- neustrezen tečaj dinarja
- nizka cena dolarja
- problematika obresti
- neustrezne izvozne stimulacije

Tovariš Šinigoj v razvojnem centru.

Obisk tovariša Šinigoja v tozdu Žaga.

— nova devizna zakonodaja

Po mnenju tov. Bajuka so ti poleg drugih faktorjev najbolj vplivali na to, da kljub proizvodnim uspehom, ki jih dosegamo, moramo tarnati o finančni neuspešnosti.

Tov. Pavlič Vili, podpredsednik KPO je orisal zgodovinsko pot razvoja naše DO in poudaril, da neposredno dela na izvoznih programih 1100 novolesovih delavcev, posredno še 300. To ni zanemarljiva številka, saj ti delavci ustvarijo 53% prihodka iz izvoza. Nadalje je tov. Pavlič orisal programsko orientacijo Novolesa, kateri se očita, da je zastarela, kosovna ipd. Povdaril je, da je ravno obratno, Novolesovi proizvodni programi so sodobni, konkurenčni na najbolj zahtevnih trgih, kompletirani in sadijo v »špico« programov, tako da smo se uspeli prebiti v drugi cenovni razred. Tudi poslovni stiki s tujimi partnerji so dobri, plodni. Tudi prihodnost iščemo v izvoznih programih in smatramo, da bi pomenilo zmanjševanje izvoza katastrofo. Žal pa Novolesu novi devizni predpisi in uvedbe na področju stimulacij tako rekoč onemogočajo poslovanje. Tov. Pezdirc, vodja posebne finanč-

ne službe je orisal problematiko bančništva in stimulacij, tov. Pečar, član KPO pa je orisal prizadevanja na razvoju Novolesa, ki temeljijo največ na lastnem znanju in denarju.

Tov. Šinigoj je v prvi vrsti pohvalil usmeritev, ki si jih je zadal Novoles, da v nastali krizni situaciji poišče in aktivira svoje lastne notranje rezerve. Hkrati je dodal, da pa ne bi smeli biti preveč črnogledi. V širši družbi namreč že ugotavljam, da so bile nekatere lani sprejete družbene usmeritve neustrezne. Nastalim situacijam se je treba nenehno prilagajati. V republiških in zveznih organih se pripravljajo novi sistemski zakoni, ki naj izboljšajo dohodkovni položaj izvoznikov. Povdaril je, da so nujne spremembe na področju bančništva, deviznega poslovanja in na področju izvajanja prodaje, kjer se je nabralo preveč posrednikov. Tov. Šinigoj je ob koncu pozdravil Novolesova izvozna prizadevanja in programske usmeritve, ki mu bodo prav gotovo zagotovile perspektivno prihodnost.

Od tov. Šinigoja smo se poslovili z občutki, da so sedanje težave res samo prehodnega značaja.

A. Šterbenc

Obisk v tozdu TDP

Pogovor s tovarišem Šinigojem v sejni sobi DSSS o problematiki Novolesa.

Seminar

»priučeni lesar«

V TOZD TDP smo v skladu z nalogami, ki nam jih nalaga Zakon o usmerjenem izobraževanju in v skladu z našimi potrebami po bolj usposobljenih delavcih organizirali tečaj za profil PRIUČENI LESAR.

Tečaj, ki je bil organiziran v sodelovanju s Srednjo lesarsko šolo Škofja Loka, je v 136 urah posredoval znanja iz naslednjih predmetov: slovenski jezik, matematika, samoupravljanje v OZD, organizacija in ekonomika, kontrola kvalitete, varstvo pri delu, tehnologija obdelave. Predavatelji so bili delavci TOZD TDP in delavci srednje lesne šole Škofja Loka. Predavanja, katera so bila ob torkih in četrtek po štiri ure, so potekala v predavalnici razvojnega centra Novoles.

Seminarja, ki je družbeno verificiran, se je udeležilo 25 delavcev TOZD TDP. Velika večina delavcev, ki so se seminarja udeležili, je pokazala interes za pridobitev novih znanj, katera bi lahko uporabili pri svojem vsakdanjem delu.

Seminar je bil samo deloma selektiven, ker ni bil njegov namen izločiti udeležence s slabšimi učnimi sposobnostmi, temveč je bil seminar formativne narave.

Glavne težave, ki so se pokazale pri organizaciji tečaja so:

- izmensko delo
- oddaljenost slušateljev
- različna višina predznanja slušateljev
- obremenjenost predavateljev s tekočim delom
- obremenjenost slušateljev s tekočim delom

Na podlagi izkušenj, dobljenih na tem seminarju, lahko ugotovimo:

— Seminarji v taki obliki so koristni in nujni, če hočemo tudi proizvodne delavce dolgoročno usposobiti za bolj zahtevne naloge, ki nas čakajo, vendar mora to postati politika DO in ne samo posameznih TOZD;

— Seminarje je možno organizirati tudi z udeleženci več TOZD-ov.

— Take oblike usposabljanja morajo potekati kontinuirano in stalno.

— Najboljše slušatelje, ki so skoraj praviloma tudi najboljši delavci je potrebno usmerjati v nadaljnje izobraževanje.

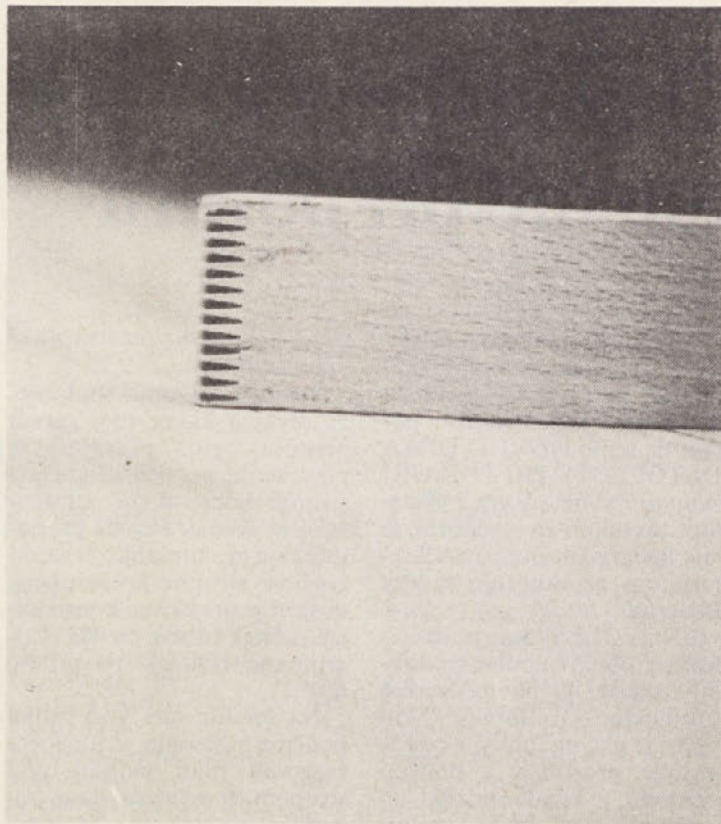
— Ostro je potrebno eliminirati mišljenje, da je kakršnokoli izobraževanje nepotrebno in ovira za proizvodnjo.

Ker je izobraževanje dolgoročno naložba, sem prepričan, da bomo čez leta poželi lepe rezultate sedanjih naporov.

Želel bi se še zahvaliti Srednji lesni šoli Škofja Loka in še posebej tov. Ježku za sodelovanje.

Naj na koncu še povem, da smo seminar »PRIUČENI LESAR« zaključili s strokovno ekskurzijo v LESNO INDUSTRIJO RADOMLJE pri Kamniku in podelitvijo spričeval.

Pripravil:
Vid Fajdiga

Lepljenje masive v Novolesu

Lepljenje lesa je pomembna tehnološka faza pri pripravi surovin za potrebe finalne proizvodnje. Dejansko je to vezni člen med decimiranjem in sušenjem na eni strani ter finalizacijo na drugi strani, ki s svojimi možnostmi v veliki meri vpliva na izbiro proizvodnega programa, ekonomičnost izdelave, pa tudi na način decimiranja in izkoriščanja čedalje dragocenejših lesnih surovin.

V Novolesu je sprva lepljenje narekovalo proizvodnja stolov in gugalnikov, kjer so se decimirani elementi širinsko lepili predvsem za sedeže, ker pa so prednosti in možnosti lepljenja veliko večje, raste tudi potreba po lepljenih konstrukcijah.

Glede na način lepljenja lahko le to v grobem delimo na

širinsko, dolžinsko, debelinsko in kombinirano. Pretežni del lepljenja v Novolesu kapacitetno zaseda širinsko lepljenje.

Tu se je do pred kratkim mesečno zlepilo od 60 — 70.000 plošč za najrazličnejše namene. V glavnem so to plošče za sedeže in za nekatere druge pohištvene elemente, ki jih dobimo s kasnejšim razžaganjem plošč na tračnih in krožnih žagah: tečaji, ročna opirala, noge, razne letve, nalepke in nosilci.

V letošnjem letu je bila postavljena nova dodatna oprema za širinsko lepljenje, tako da bo v bodoče mogoče tu zlepiti tudi do 130.000 plošč mesečno.

Poleg vlaganja v razširitev širinskega lepljenja, ki ima v Novolesu že tradicijo, se je v lanskem letu investiralo tudi v nabavo linije za dolžinsko lepljenje lesa. Dolžinsko lepljenje je z vidika izkoriščanja lesnih surovin v Novolesu velikega pomena. Omogoča izkoriščanje tistih nekurantnih dimenzij (kratkih), ki pri decimiranju neplansko odpadajo ali pa gredo v drva in imajo nizko tržno vrednost. Dolžinsko spojeni in vgrajeni v končni izdelek ali polizdelek pa dajejo zelo ugodne finančne afekte.

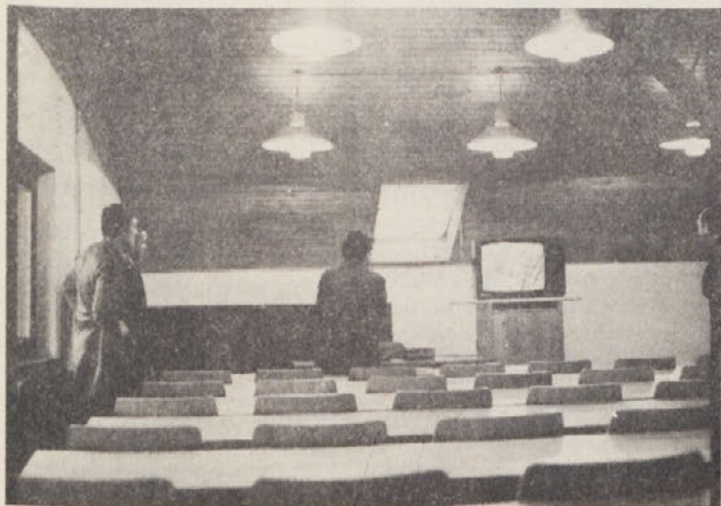
Ob boljšem izkoriščanju lesnih surovin nudi dolžinsko lepljenje v kombinaciji s širinskim lepljenjem še možnosti

osvajanja novih, kvalitetnih in tržno zanimivih proizvodnih programov. Ravno zaradi tega bo potrebno proizvodnemu programu iz zlepljenega lesa posvetiti večjo pozornost.

Trenutno lahko rečemo, da je dolžinsko lepljenje prestalo poskusno fazo. Poskusna proizvodnja je stekla v drugem četrtrletju letošnjega leta in čeprav obratuje le v eni izmeni, lahko rečemo, da že daje zadovoljive rezultate. Realno pričakovana mesečna kapaciteta pri dvozmenskem delu je okrog 80.000 tekočih metrov dolžinsko spojenega lesa. Za Novoles pomeni to pomembno pridobitev, saj bomo na ta način lahko mesečno porabili 150 — 200 m³ nekurantnih elementov ali pa tistega lesa, ki je šel pretežno v drva. Če to preračunamo, dobimo letni prihranek do 5000 m³ žagane lesa oz. 6500 m³ hlodovine.

Iz opisanega je razvidno, da je lepljenje lesa dokaj pomembna dejavnost v okviru Novolesa. Skozi to tehnološko fazo gre mesečno okrog 600 — 700 m³ decimiranega lesa oz. 30 — 40% celotnih potreb Novolesa po masivnem lesu, tako da ima lepljenje pomemben vpliv na usmeritev in rezultate celotnega Novolesovega poslovanja.

S. M. — R. C.

Odvod dima in toplote pri požaru

Zavod za tehnično izobraževanje Ljubljana je organiziral dne 22. in 23. maja na Bledu dvodnevni jugoslovanski posvet na temo ODVOD DIMA IN TOPLOTE PRI POŽARU skupaj v sodelovanju z Zveznim zavodom za standardizacijo Beograd in Zveznim sekretariatom za notranje zadeve Beograd.

»NOVOLES« kot proizvajalec svetlobnih kupol in svetlobnih trakov, ki jih na kratko imenujemo »svetlobniki«, katerim je glavna funkcija osvetlevanje prostorov z dnevno svetlobo, je kmalu spoznal, da je mogoče svetlobnike koristiti tudi za druge namene in sicer kot elemente naravnega zračenja in kot naprave za odvod dima in toplote, seveda če zagotovimo ustrezno odpiranje glede na dosežene uspehe na področju odvoda dima in toplote in glede na to, da smo tudi sodelovali pri pripravi pravilnika o tehničnih normativih za sisteme za odvod dima in toplote nastalih pri požaru, so nam ponudili pokroviteljstvo na tem posvetu, katerega smo tudi sprejeli.

Ker je področje odvoda dima in toplote zelo malo poznano, bom podal kratko razlago čemu naprave za odvod dima in toplote in, seveda, kaj dosežemo, če odvajamo dim in toploto pri požaru.

Znano je, da notranja razdelitev prostorov na požarne sektorje, ki so med seboj ločeni s požarnimi stenami, preprečuje širjenje požara. Sodobna tehnologija proizvodnje in skladiščenja pa danes zahteva velike in nepregrajene prostore.

Seveda je gašenje nastalega požara v tako velikih prostorih kljub napredku protipožarne opreme težavno in nevarno. Dim in toplota se zelo hitro širita po prostoru ter v zelo kratkem času lahko majhen požar ustvari gosto dimno in vročo atmosfero, ki ovira dihanje in zmanjšuje vidljivost, tako, da je reševanje ljudi in imovine ter gasilski napad iz neposredne bližine zelo težav-

ven, v nekaterih primerih praktično nemogoč.

Požar se širi zaradi toplotnega sevanja kakor tudi zaradi prenosa ognja po gorljivih predmetih, po tleh in gorljivi stropni konstrukciji oziroma stropni oblogi. Seveda pri naraščanju toplote lahko pride do zrušitve stropne konstrukcije in sicer je pri jekleni konstrukciji začetek rušitve pri 482° C, v armirano betonski pa pri ca. 600° C.

Na mestih, kjer gori velika količina materiala, se utegnejo razgoreli plini nabrati pod stropom. V primeru, da se pomešajo z zrakom (če poči stensko okno ali podobno), nastane eksplozija ali bliskovito zgorevanje, posledica je nagla razširitev požara.

Vse te pojave je mogoče preprečiti z odvajanjem vročih dimnih plinov skozi strešne odprtine na prosto. V mnogih primerih, ko so gasilci med gašenjem naredili odprtine v strehi, ali pa je del strehe odneslo zaradi eksplozije, se je pokazalo, da je atmosfera v bližini tal postala čistejša zaradi prihoda zraka skozi stranske odprtine.

Te izkušnje so nakazale upravičenost vgradnje posebnih loput v strehno velikih proizvodnih in skladiščnih prostorov, ki se lahko odpirajo ročno, avtomatično ali kombinirano.

V ta namen je bil tudi izdan pravilnik o tehničnih normativih za sisteme za odvod dima in toplote, nastalih pri požaru, medtem, ko izračuni velikosti učinkovitih odprtin temeljijo na objavljenih raziskavah Technical Paper Nr. 7 in Nr. 10 v Fire Research Station, Boreham Wood, England.

Če so naprave za odvod dima pravilno postavljene oziroma zadostno dimenzionirane in, seveda, če se v primeru požara pravočasno odprejo, dosežemo, da se sloj dima in vroči plini ne razširijo preko določene meje in nam na ta način omogočajo ali olajšujejo:

— varovanje izhodnih poti pred zadimljenostjo,

— hiter in smotrni poseg gasilcev,

— varovanje stavbne konstrukcije, opreme, naprav in

robe pred ognjem oziroma preskokom ognja,

— zmanjšujejo posledice požara oziroma škode zaradi dima, toplote in eksplozije,

— zmanjšujejo možnost zrušitve konstrukcije zaradi povečane temperature.

Predpogoj za učinkovito delovanje naprav za odvod dima in toplote je, da se v primeru požara čimprej odprejo odprtine za dovod zraka, ki morajo biti ustrezno dimenzionirane.

Škoda zaradi požara bo še bistveno manjša, če bo hkrati z napravami za odvod dima in toplote usposobljena in izurjena stalna poklicna gasilska brigada.

Pri tem je pomembno, da je v sistem za protipožarno varstvo vključen tudi alarmni sistem z avtomatskim javljanjem požara, kajti na ta način bo lahko intervencija zelo hitra in uspešna.

Na posvetu je bilo približno prisotnih 150 udeležencev iz cele Jugoslavije in sicer: projektanti, predstavniki inženiring organizacij, predstavniki izvajalcev, predstavniki služb za protipožarno zaščito, predstavniki gasilske zveze, predstavniki zavodov za varstvo pri delu, republiški, pokrajinski in občinski požarni inšpektorji ter predstavniki fakultet.

Pozdravni govor v imenu pokrovitelja »NOVOLES« je

imel podpredsednik KPO tov. Pavlič Vili, medtem, ko sem imel tudi komercialno tehnični

referat na temo SVETLOBNIKI ZA ODVOD DIMA IN TOPLOTE, na katerem sem predstavil dosežke pri razvoju teh naprav. Imeli smo tudi razstavo dveh osnovnih sistemov odpiranja, na katerih smo predstavili delovanje.

Posvet je ponovno potrdil upravičenost vgradnje naprav za odvod dima in toplote, po

Turizem smo ljudje

Slovenija
Moja dežela.

drugi strani pa je nadaljna obveza »NOVOLES«-a, da še naprej razvija in se uveljavlja na tem področju, kajti le tako se bomo zoperstavili vse večji konkurenci. Na koncu lahko strnem z ugotovitvijo, da bo koristilo sodelovanje oziroma pokroviteljstvo na tem posvetu pri nadaljnjem uveljavljanju.

Bartolj Jože

Ob dnevu krvodajalcev

Kot vsako leto se 4. 5. spominimo vseh tistih, ki s svojo krvjo rešujejo človeška življenja in zato se njihovemu humanemu in nesebičnemu odnosu do družbe na ta dan vsaj simbolično oddolžimo.

Tako smo tudi letos v prostorih družbene prehrane ob 12.30 uri pripravili kratek kulturni program, v katerem so nastopili učenci Osnovne šole Vavta vas, recitatorji Novolesa in Dolenjski oktet.

V pozdravnem govoru je namestnik predsednika sindikalne konference DO tov. Panjan poudaril pomen krvodajalstva in dodal, da je dajanje krvi vse-kakor odraz kulture človeka in prav zato je v počastitev dneva krvodajalcev kulturna komisija DO Novoles pripravila razstavo lesene plastike in reliefov, katero se je predstavil kipar in rezbar samouk Drago Košir iz Jelovca pri Sodražici (več o razstavi v kulturnem kotičku). Po končanem kulturnem programu je predsednik komisije za krvodajalstvo in socialno skrbstvo tov. Avbar Franc razdelil značke prostovoljnega krvodajalca, tistim ki so svojo kri darovali 5, 10, 15 in večkrat in skromna darila tistim, ki so kri darovali 10, 20, 25 in večkrat. Po podelitvi je sekretarka občinskega odbora Rdečega križa tov. Može Jelislava čestitala vsem, ki so prejeli značke in darila, ter izrazila upanje, da se bo trenutno padanje krvodajalstva zavezilo in da bodo v DO Novoles v vrste krvodajalcev stopili v večji meri mladi krvodajalci.

Ob skromni zakuski pa so se prisotni veselo razživel, saj je beseda stekla o marsičem in tako si zaželim, da ko bo leto naokoli, še več zbranih v prostorih družbene prehrane DO Novoles.

Janez Doltar

Slovenija

Moja dežela.

Seznam krvodajalcev jubilarntov v DO Novoles v letu 1986

Avguštin Brigita (TDP),	5 x	Kren Jože (TVP),	35 x	Pšeničnik Franc (TDP),	25 x
Avsenik Dragica (TSP),	15 x	Kristan Slavko (TDP),	15 x	Rajak Džuro (ŽAGA),	15 x
Bašel Franc (TDP),	5 x	Križe Slavko (TSP),	10 x	Rozman Jože (TVP),	25 x
Berkopec Branko (TSP),	20 x	Krupič Zlatko (TTP),	15 x	Saje Stanislav (TDP),	30 x
Berkopec Jože (TDP),	40 x	Lavrič Jože (TSP),	20 x	Schwenner Slavko (TES),	15 x
Berkopec Franc (TDP),	30 x	Levstik Frančiška (TVP),	25 x	Štrniša Jožica (TSP),	20 x
Brus Ciril (TSP),	30 x	Luthar Franc (ŽAGA),	15 x	Šenica Stane (TVP),	10 x
Brus Nada (TSP),	15 x	Majster Mladen (ŽAGA),	5 x	Šenica Stane (TES),	25 x
Bučar Janez (ŽAGA),	5 x	Mali Darko (TSP),	20 x	Šercelj Silvo (ŽAGA),	30 x
Črnič Mirko (TDP),	45 x	Markovič Darko (TDP),	35 x	Šetina Jože (TSP),	20 x
Davidovič Branko (ŽAGA),	5 x	Mavsar Igor (TDP),	5 x	Špelič Ivo (TES),	45 x
Derganc Franc (BLP),	15 x	Miklič Drago (TES),	5 x	Šporar Janez (TPI),	25 x
Derganc Jožica (BLP),	10 x	Mirtič Anton (TSP),	5 x	Tisovec Pavel (TES),	45 x
Fink Marica (TDP),	5 x	Mlinarič Jože (TES),	30 x	Trifkovič Boris (TES),	15 x
Gnidovec Jože (TDP),	40 x	Može Anton (TES),	45 x	Trlep Stane (TVP),	35 x
Golob Irena (TSP),	5 x	Muhič Jure (ŽAGA),	5 x	Trščinar Franc (TDP),	15 x
Gorenčič Alojz (TES),	5 x	Muren Branko (TVP),	5 x	Turenšek Janez (TDP),	35 x
Gorše Branko (TDP),	10 x	Novak Nada (TDP),	5 x	Turk Karol (TES),	5 x
Gorše Slavko (TDP),	5 x	Novak Štefan (TDP),	30 x	Udovič Jože (TES),	40 x
Grabnar Jože (TPI),	15 x	Pavček Branko (TES),	30 x	Vidmar Jože (TES),	10 x
Gril Matija (TVP),	10 x	Pogljajen Avgust (TDP),	25 x	Vidmajer Miran (TTP),	10 x
Grošel Jana (DSSS),	5 x			Vodišek Anica (TVP),	20 x
Hočevlar Slavko (TDP),	5 x			Zajec Marija (TSP),	20 x
Hočevlar Jože (TG),	15 x			Zupančič Darko (ŽAGA),	15 x
Jankovič Jože (TKO),	15 x			Zupančič Marjeta (TDP),	10 x
Juran Anica (TVP),	35 x			Zupančič Pavel (TVP),	5 x
Jurečič Marija (TSP),	25 x			Živko Jožica (TSP),	15 x
Kastelic Ana (TTP),	10 x			Župevec Jože (TDP),	5 x
Kastelic Florjan (TDP),	25 x			Žurga Pavel (TES),	20 x
Knafelj Alojz (TES),	15 x			Kavčič Franc (TPE),	10 x
Kobe Franc (TTP),	15 x			Čulk Zvonimir (TPE),	10 x
Konda Martin (TKO),	20 x			Zaletelj Rafael (TPE),	10 x
Košir Brane (TES),	35 x			Marin Tine (TKO),	45 x
Kramaršič Silvo (TVP),	20 x			Vidmar Ivan (TSP),	25 x
Kren Jože (TDP),	30 x			Kozole Rajko (BOR),	10 x
				Petrovič Olga (BOR),	5 x
				Kastelic Alojz (TPE),	40 x
				Martinc Darko (BOR),	5 x
				Štojs Nada (BOR),	5 x
				Jordan Drago (LIPA),	20 x
				Kačič Franc (LIPA),	5 x
				Lenčič Lado (LIPA),	15 x
				Lipar Marjan (LIPA),	5 x
				Močan Janez (LIPA),	10 x
				Rebselj Jože (LIPA),	5 x
				Rebselj Franc (LIPA),	10 x

Misli

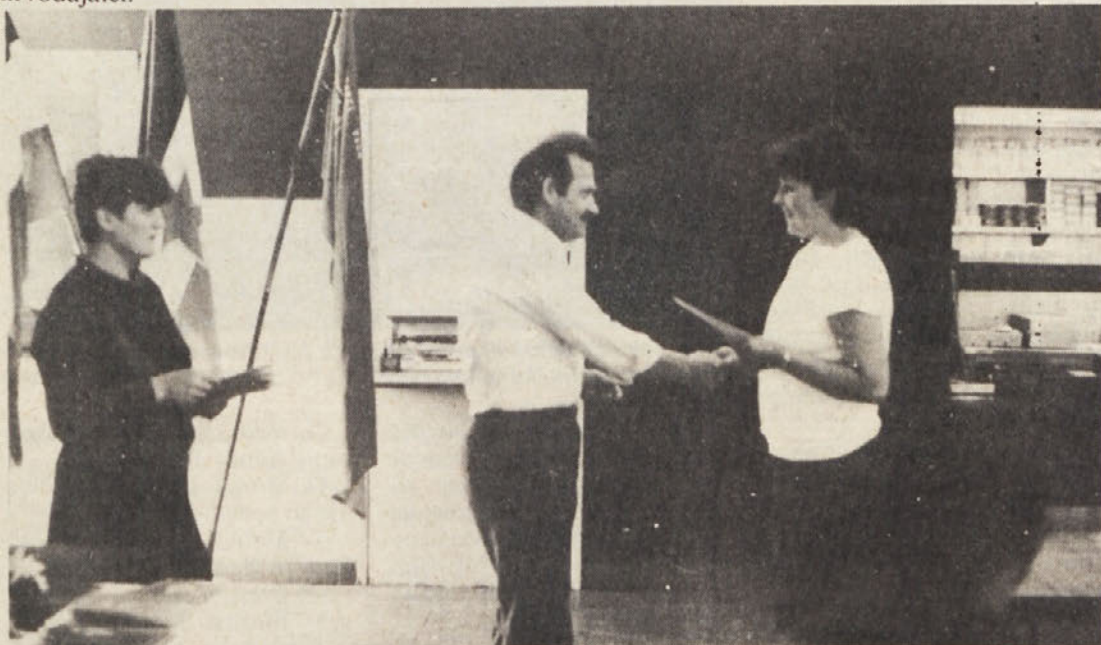
Pot, po kateri gremo je zagotovo dobra.

Samo cestnina je strašno visoka!

Lažje je odstraniti nasprotnike kot nasprotja.

Ne pljuvajte v dlan!

Oblast je v naših rokah...

Predsednik komisije za socialno in krvodajalsko skrbstvo podeljuje značke in darila našim krvodajalcem.

Na seznamu so letošnji krvodajalci — jubilarnti. Prosimo vsakega krvodajalca, morebitnega letošnjega jubilarnta, ki smo ga nevede izpustili iz seznama, da se prijavi do 30/5-1986 in prinese krvodajalsko izkaznico v službo varstva pri delu na »stara žago«. Vse informacije v zvezi s seznamom dobite na int. telef. št. 246 ali na telef. št. 84-693.

Aktiv
Rdečega križa

novoles

40 let Industrijskega gasilstva

V petek, 30. 5. in v soboto 31. 5. 1986 je industrijsko gasilsko društvo Novoles praznovalo svoj štiridesetletni jubilej.

Praznovanja 40-letnice so se udeležili številni predstavniki IGD drugih delovnih organizacij in predstavnikov občinske gasilske zveze Novo mesto. Značilnost praznovanja je bila ugotovitev, da je IGD Novoles naredilo velik napredek na področju razvoja gasilstva in požarnega varstva. O tem pričajo tudi številni pokazatelji. Najvidnejši so: uspešno gašenje začetih in večjih požarov, visoka požarnovarnostna usposobljenost zaposlenih in ne nazadnje tekmovalna uspešnost IGD Novoles. Da je res tako, dokazujejo tudi številna priznanja tako republiška kot občinska, ki jih je za uspešen razvoj gasilstva in požarnega varstva dobila delovna organizacija Novoles in številni člani IGD Novoles. Praznovanje je potekalo sproščeno in tekmovalno. Ni manjkalo dobre volje niti stiskov prijateljskih rok. Ponovno se je potrdila in dokazala požrtvovalnost, nesebičnost in dobra volja gasilcev.

Slovesen začetek praznovanj 40-letnice se je začel v petek 30. 5. 86 zvečer v sejni sobi DSSS, kjer je bila slavnostna seja upravnega odbora IGD Novoles. Sejo, na kateri so sodelovali številni predstavniki drugih DO iz cele Slovenije, je vodil predsednik IGD tov. Japelj Boštjan. Seja je potekala v prisrčnem ozračju, ki so jo popestrila prisrčna voščila predstavnikov IGD iz drugih podjetij. Vsi po vrsti so čestitali Novolesovemu IGD za dosežene uspehe in hkrati zaželeli uspešno delo tudi v prihodnosti. Slavnostni govornik, predsednik KPO Novolesa tov. Janez Bajuk je v svojem nagovoru poudaril pomen in dosežke našega IGD. »Dokazano je«, je rekel, »da smo v zadnjih letih na področju gasilstva in požarne varnosti v Novolesu naredili veliko. O tem pričajo podatki, da nam kljub tehnologiji, ki je izrazito izpostavljena možnost nastanka požarov, uspe po-gasiti požare in s tem preprečiti veliko gmotno škodo. V naši družbi, predvsem v Hrvaški, Srbiji in Sloveniji, se trendi nastajanja požarov nenehno povečujejo in s tem tudi gmotna škoda, v Novolesu pa so ti trendi ravno obratni. Iz leta v leto pride do manj požarov in še ti, ki nastanejo, so hitro pogaseni. To pomeni, da nam je v Novolesu uspelo razviti visoko požarno-varnostno kulturo in nabaviti pripadajočo opremo.« Tov. Bajuk se je zahvalil tudi vsem tistim posameznikom, ki neutrudno delajo na razvoju gasilstva in požarne varnosti. Do sedaj jim je uspelo usposobiti več kot 200 člansko društvo, ki ima svoje enote po

vseh tozidih in požarnovarnostno usposobiti slehernega delavca. Ob koncu je še zaželel, da naj gasilstvo v Novolesu ne ostane na stopnji doseženega, ampak naj se razvija še naprej, saj je požarna varnost sestavni del Novolesa.

Sledila je podelitev društvenih priznanj za uspešno sodelovanje na področju gasilstva in požarnega varstva. Društveno priznanje so prejela naslednja društva:

- Občinska gasilska zveza Novo mesto
- IGD Krka
- IGD Novotek
- Pionirsko društvo Mladi gasilec, osnovna šola Vavta vas
- IGD Elan
- IGD Jelovica

Predsednik OGZ Novo mesto tov. Zupanc Adolf in Horvat Mihael sta podelila še občinska priznanja prve in druge stopnje ter republiška odlikovanja naslednjim našim članom: Gasilsko plamenico III. stopnje so prejeli: Zajec Jože, Jaklič Ivan, Lavrič Jože in Dular Valerija. Gasilsko plamenico I. stopnje je prejel Kovačec Janko, gasilsko odlikovanje II. stopnje Špelko Tone.

Slavnostno sejo UO IGD je zaključil predsednik Japelj Boštjan z obvestilom o darovalcih spominskih žebličkov. Darovali so jih vsi novolesovi tozidi in DSSS.

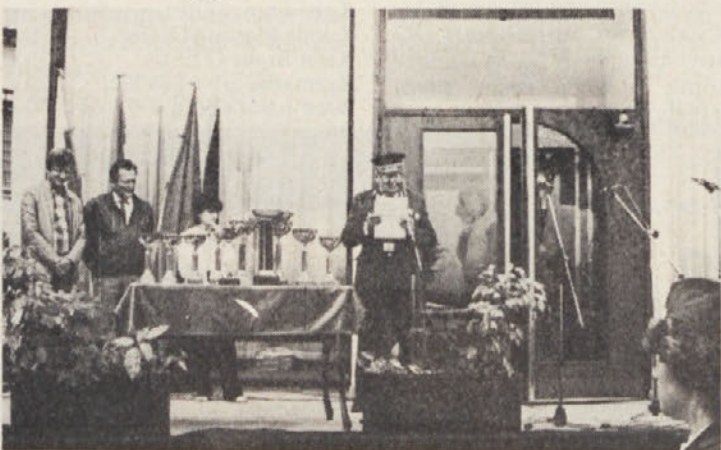
Drugi dan je bil v znamenju tekmovanj. Ob 8.00 se je začelo z izredno slikovito parado nastopajočih gasilcev. Nastopajoče je pozdravil tov. Bajuk Janez, predsednik KPO.

Predsednik KPO, Janez Bajuk, govori na slavnostni seji.

Predsednik IGD Novoles, Boštjan Japelj, prevzema priznanje od IGD Elan iz Begunj.

Slavnostni govornik in podpredsednik IGD Novoles, Špelko Tone, govori ob zaključku tekmovanja.

Čeprav je kazalo, da bo dež skazil tekmovanja, je vendar šlo tudi vreme gasilec na roke. Tako so tekmovanja potekala nemoteno. Vsi smo bili presenečeni nad hitrostjo in iznajdljivostjo nastopajočih gasilk in gasilcev.

Tekmovali so:

— člani in članice IGD nekaterih DO lesne industrije Slovenije

— medtozdovsko tekmovanje članov DO Novoles.

Od drugih DO lesne industrije so sodelovali:

- Meblo, Nova Gorica, člani in članice
- Brest, Cerkljica, člani
- Marles, Maribor, člani in članice
- Stol, Kamnik, člani

Rezultati tekmovanj med gasilskimi enotami Brest, Marles, Meblo, Novoles, Stol:

Iskega društva DO Novoles

Boštjan Japelj, predaja pokal zmagovalni ekipi tozda TDP.

Marjan Grabnar, direktor DSSS, prevzema republiško priznanje, ki ga je prejel Novoles.

Zmagovalni ekipi Novolesa, ženska in moška, slikani pred na dan prevzetim kombiniranim gasilskim vozilom.

Rezultati tekmovanj med TOZD-i:

TOZD	Neg. točke	Pozit. točke	Doseženo mesto
TDP	76	924	1
ŽAGA	77	923	2
TKO	78	922	3
TVP	86	914	4
TGD	86	914	4
TAP	95	905	6
TPP	100	900	7
TES	287	713	8
TSP	-	-	-

Kot pri vsakem tekmovanju tudi pri gasilskem ni šlo brez smole. Nesreča je zadela ekipo iz TSP, ki je bila diskvalificirana. Pa kaj bi za to, drugič bo boljše. Kljub temu, da so bila tekmovanja napeta in »zagrizena«, je bilo tovariško na visoki stopnji. Po končanem tekmovanju je bil ob 12.30 zbor gasilcev, katerim je spregovoril dolgoletni aktiven in prizadeven gasilec, podpredsednik IGK Novoles tov. Špelko Tone. V svojem nagovoru je izpostavil predvsem naslednje:

— zgodovino nastanka in razvoja gasilstva v Novolesu. Poudaril je, da je bil začetek težak, ni bilo opreme. Le požrtvovalnosti in iznajdljivosti posameznih gasilcev gre za hvala, da se je kljub materialnemu pomanjkanju gasilstvo le razvijalo. Še zlasti zato, ker je Uprava javne varnosti močno pospeševala organizirano dejavnost za potrebe preventivne varnosti podjetij, katere naloga je bila varovanje podjetja pred sabotažo, krajo in predvsem pred požari;

— organiziran in strokoven pristop pri razvoju požarne varnosti. Že kmalu po letu 1952 gasilci, katerih zagnanost je bila neomejena, s prostovoljnim delom zgradijo gasilski dom s stolpom. V gasilske šole pošljejo že tudi prvega člana, tov. Štefana Jakliča, ki nato strokovno usposablja člane gasilskega društva, dokler v zadnjih letih ne pride do zaposlitve poklicnih gasilcev, ki s svojo strokovno usposobljenostjo na ustrezen način usposabljaajo vse zaposlene;

— tekmovalno naravnost društva, ki omogoča praktično usposabljanje gasilcev, ki se še kako obrestuje ob pojavu požara. Tako številni pokali in priznanja krasijo vitrine društva;

— domoljubnost in požrtvovalnost gasilcev. Čeprav so bili gasilci večkrat gledani podcenjevalno, je treba poudariti, da ravno oni kažejo največ pripadnosti podjetju in družbi.

Ob koncu se je tov. Špelko zahvalil vsem gasilcem in ostalim simpatizerjem gasilstva, predvsem še tistim, ki so orali ledino gasilstva v Novolesu, da lahko danes rečemo, da je IGD strokovno organizirana enota, ki budno bdi nad varnostjo naše DO, tako da lahko nemoteno teče proizvodnja tudi v starih obratih.

Sledila je predaja kombiniranega gasilskega vozila v uporabo IGD Novoles, ki jo je opravil v imenu predsednika KPO tov. Grabnar Marjan, direktor DSSS. Po predaji darovalcev spominskih trakov (DO Novoles in PDMG OŠ Vavta vas) je predsednik OGZ Novo mesto Horvat Mihael podelil DO Novoles republiško odlikovanje III. stopnje za zasluge pri razvoju gasilstva in požarnega varstva. Novoles je ena prvih DO, ki je prejela to odlikovanje. Slovesnost je zaključil vodja tekmovanja tov. Kovačec Janko z razglasitvijo rezultatov.

Glede na to, da je slovesno obeležje 40-letnice društva potekalo organizacijsko brezhibno, še nekaj o organizatorjih.

Gasilci Novolesa in vodstvo se je zavedalo, da bo poudarek na preventivni požarni varnosti še večji, če izpostavimo to neobhodno potrebno društvo v vrste, kamor spada. Tako je predsednik KPO tov. Janez Bajuk sestavil pripravljalni odbor, ki je bil sestavljen iz članov KPO in direktorjev TOZD, da organizirano in s praviim poudarkom izdelajo priprave za samo proslavo. Na tem nivoju je bilo določeno vse potrebno za izpeljavo proslave. Tako so bile imenovane

Delovna organizacije	1. vaja	2. vaja	Neg. točke	Poz. točke
Člani				
NOVOLES	98	18	116	884
MARLES	120	22	142	858
BREST	128	18	146	854
STOL	130	20	150	850
MEBLO	144	21	165	835
Članice				
NOVOLES	79	25	104	696
MARLES	95	20	115	685
MEBLO	145	15	160	640

(Nadaljevanje na 10 strani)

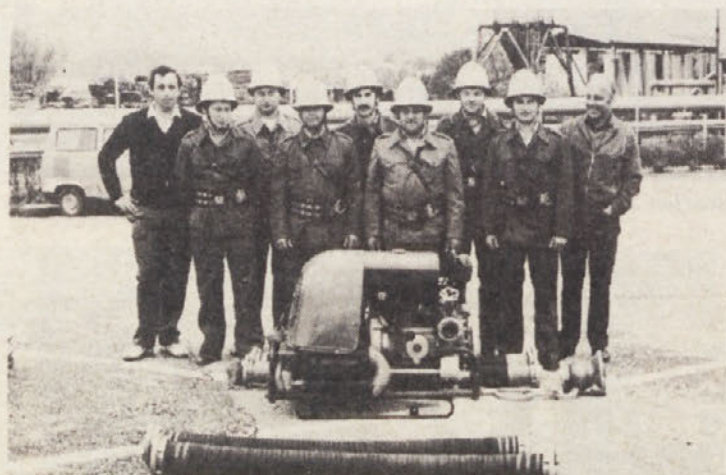
Vse tekmovalne ekipe so bile ob zaključku tekmovanja zbrane na zbornem mestu.

Drugo uvrščena ekipa tozda Žage.

Moška ekipa Novolesa v akciji, v kateri so osvojili prvo mesto.

Tretje uvrščena ekipa tozda TKO.

Zmagovalna ekipa TDP na tozdovskem tekmovanju.

Veselje ženske ekipe Novolesa ob osvojitvi prvega mesta.

komisije za posamezna področja, določena finančna sredstva in drugo. Proslava zaradi dobre priprave je bila izpeljana na vrhuncu tega dela in prav zaradi tega, ker ima vodstvo Novolesa posluh, da vključuje požarno varnost v kompletno dejavnost to je v tehnološki proces.

Predvsem je treba izpostaviti predsednika KPO, nekatere člane KPO in direktorje TOZD, zlasti pa direktorja TOZD TAP, ki je dal vsem komisijam konstruktivna navodila za izvedbo in pripravljenost pri or-

ganiziranju preventivne požarne varnosti. Ne smemo pa pozabiti komisije, ki so z vso delavnostjo in strokovnostjo izvedle to proslavo tako, kot je bilo zastavljeno na prvem sestanku pripravljalnega odbora, ki ga je vodil predsednik KPO tov. Janez Bajuk.

Zahvaljujemo se vsem tekmovalcem in ostalim organizatorjem, ki so pripomogli za uspešno izpeljavo 40-letnice. Še posebno je treba pohvaliti gasilce in člane upravnega odbora, ki so bili stalno angažirani pri vsem delu in naložene naloge uspešno opravili.

VPLIVNIH MALO, NEZADOVOLJNIH OGROMNO

V zadnjem času je vse bolj živo vprašanje (prav gotovo ne le zaradi kongresov) kako je sindikat organiziran in koliko akcijsko usposobljen za opravljanje svoje, z ustavo opredeljene vloge. Jugoslovanski sindikati so se zato odločili za raziskavo »Samoupravno združeni delavci in uresničevanje družbene vloge sindikata«. Opravil jo je Jugoslovanski center za teorijo in prakso samoupravljanja Edvard Kardelj. Čeprav so ugotovitve raziskave že precej znana zadeva, čeprav bi jih organizacija z nekaj posluha morala že zdavnaj upoštevati, so zdaj znanstveno podkrepljene. Morda bodo takšne imele vendarle nekaj več vpliva in zato smo se odločili, da jih v nekaj nadaljevanjih strnemo in povzamemo.

Ustava določa sindikat za najširšo organizacijo delavskega razreda in njena osnovna naloga je torej uveljavljanje z ustavo določenega položaja delavskega razreda. Kakšen je ta položaj (po ustavi) menda ni treba pojasnjevati. To je gotovo največkrat ponovljena stvar.

Koliko pa delavci zares odločajo, koliko sodelujejo v upravljanju? Res je to srž samoupravljanja, glavni kazalec stopnje razvoja sistema – in vsem je jasno, da so procesi odločanja še vedno, če ne vse bolj odtujeni neposrednim proizvajalcem. Ker smo že omenjali kazalec – lepo vidimo, kolikšna je potemtakem kriza naše družbe.

Raziskovalci so oblikovali takšno vprašanje: Koliko se čutite vplivnega pri sprejemanju odločitev, pomembnih za vaš kolektiv?

Po odgovorih sodeč je razmerje vplivnih proti nevlivnim približno 1:3. Le 19 odstotkov je zadovoljnih s svojim vplivom, več kot polovica pa se jih počuti delno vplivnih, nevlivnih in sploh nevlivnih.

Še posebej za samoupravno družbo je to na moč negativna sestava odgovorov in opozarja na velikanski generator nezadovoljstva. Ne le članstvo, tudi nosilci družbenih, samoupravnih funkcij in člani občinskih sindikalnih svetov so pri tem v podobnem položaju.

Odloča pač nekdo drug

Pokazalo se je tudi, da so mnogi samoupravni kanali bolj dostopni nosilcem funkcij. Oblike odločanja so najbolj oddaljene prav od tistih, katerim so namenjene – od delavcev, »navadnih« članov sindikata. Dostopnost in možnost vpliva s svojimi stališči na osnovni organizaciji sindikata dobro ocenjuje le pet odstotkov delavcev! Podobno usodo s sedmimi odstotki delijo delavski sveti in osnovne organizacije ZK.

In vzrok za to polomijo? Odgovori o vzrokih so kratki in jasni: 37 odstotkov jih meni, da pač odloča nekdo drug, čeprav je pripravljenost za odločanje med delavci velika. Torej bi radi, pa jim razmere onemogočajo odločanje. Vzrokov delavci ne vidijo ne v nezanimanju ne v premajhni izobrazbi ali usposobljenosti. Med sabo in odločanjem enostavno čutijo jez »nekoga drugega«.

Tudi tu je precej podobno z nosilci funkcij, člani občinskih svetov pa so vzrok iskali predvsem v premajhni obveščenosti. Ker se s tem strinja zanemarljiv odstotek članstva, je moč sklepati, da je sklicevanje na neobveščenost le izgovor, beg od pravih vzrokov.

Ni čudno, da precej delavcev od sindikata zahteva predvsem zaščitno funkcijo.

Hočejo več varnosti, zaščite svojih le zapisanih pravic. Očitno so namreč prepuščeni pritiskom odtujenih centrov moči. Nasproti peščici zadovoljnih stoji velika množica članstva, nezadovoljna s svojim položajem v samoupravnem odločanju.

Potemtakem seveda tudi z delom svojih delegatov in delegacij ne morejo biti zadovoljni. Po odgovorih sodeč delegatski sistem na svoji primarni ravni ne deluje. Zelo malo jih meni (komaj dobra dva odstotka), da delegati nimajo možnosti in časa za delo. Zanemarljivo je tudi število, ki dvomi v zavzetost in usposobljenost delegatov.

Večina je soglasna, da se delegati ne zmenijo za delavce, da se v skrbi za lastne interese obračajo le na vodilne in da so pod vplivom poslovnih sestavov. Slika delegatskega sistema in delovanja sindikatov v njem je z besedo raziskovalcev – grozeča, svarilna. Kaže tudi, da sindikat ne uspeva organizirati svoje dejavnosti znotraj samoupravnih procesov. Manj je subjektivna moč delavskega razreda, bolj pa je uspešen kot »sistemski« moč. Institucionalizirana dejavnost sindikatu jemlje moč, ki mu je potem zmanjka, da bi bil konkretna organizacija znotraj organizacij združenega dela in samoupravnih skupnosti.

Sindikata ni čutiti

Že res, da ima sindikat do sistema določeno odgovornost. Težava je v tem, da ga prav ta odgovornost ovira, da ni organizacija delavcev, razreda.

Ko listamo po raziskavi, se ustavimo pri podatku, da je kar 80 odstotkov tega razreda nezadovoljnih s svojim delom. Poglejmo, kako je naletelo neposredno vprašanje »Kaj po vašem mnenju danes delavce najbolj tišči?«:

Večina meni, da je to padeč standarda, sledi brezposelnost, stanovanjska vprašanja, negotova prihodnost, neenotnost vodstva, neučinkovitost gospodarstva in na koncu liste se znajde onesnaženo okolje. Na kakršno koli agresijo ali vojno nevarnost sploh ne računajo.

Očitno je torej, da so delavci neposredno in eksistencialno prizadeti z zapletmi, na katerih rešitev nimajo vpliva. Ogrožajo jih problemi, ki so zunaj njihovih moči. Nezadovoljni so s prevelikim bremenom oziroma številom neproizvodnih delavcev, menijo, da družbeno gospodarski položaj njihovega kolektiva določajo predvsem zunanji dejavniki. Prav malo je takšnih, ki pravijo, da so bili v njihovih kolektivih spori, konflikti – če pa so že bili se večina strinja, da je do njih prišlo med delavci in vodstvom. Če so ti odnosi vzrok, je povod v osebnih dohodkih, ki ustvarjajo svojevrstno interesno konfiguracijo.

Pri reševanju konfliktov in uravnavanju odnosov v združenem delu nasploh – osnovnih organizacij sindikata skoraj ni čutiti.

C. B.

— Če bi prišel samo pet minut prej, se pravi, preden sem šel v trgovino, bi ti lahko pokazal nov bankovec za pol milijona.

OTO REISINGER, Vjesnik

Slovo treh sodelavk iz TVP

V maju in juniju so odšle tri naše sodelavke v zaslužni pokoj. Obiskali smo jih na domu in se z njimi pogovorili o letih, ki so jih prebile v Novolesu. Čeprav niso bile preveč zgovorne, saj jim je bilo težko delo leta in leta edini najzvestejši spremljevalec, smo vseeno dobili vtis, da smo izgubili izredno prijazne sodelavke.

Povedale so nam, da so v TVP kljub dokaj težkemu delu, rade delale. Največ zato, ker so s to tovarno same rasle. TOZD TVP zapuščajo namreč delavke, ki so bile v njem zaposlene od otvoritve naprej. Naše sodelavke Drčar Justa, Pirc Anica in Olga so bile vseskozi zveste svojemu tozdu. Nič čudnega, če je ostalo v TVP kup spominov predvsem na tovarništvo in medsebojno pomoč. Našim upokojenkam želimo veliko zdravja in zadovoljstva z željo, da nas še obiščejo.

Drčar Justa, zaposlena v Novolesu od l. 1947 do l. 1950 in od l. 1960 do l. 1986. Prva zaposlitev ji je bila v parketarni, nato v tozdu TVP, kjer je delala v mokrem in suhem oddelku ter na koncu v dokončnem oddelku na obdelavi drobnih elementov.

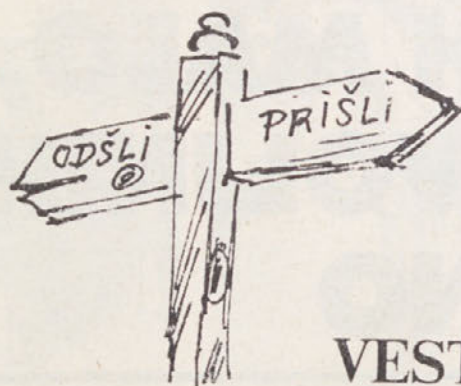

Pirc Anica, prva zaposlitev v Opekarni Zalog, od 1959 v TVP do l. 1986. Delala je v mokrem oddelku.

Pirc Olga, zaposlitev je začela l. 1958 v parketarni, od l. 1969 do l. 1986 je delala v TVP.

A. Šterbenc

KADROVSKE

VESTI

za mesec maj 1986

TOZD ŽAGA: prišli: Petan Milan; odšli: Hrašavec Stane (disciplinska izključitev), Poplašen Ivan (smrt), Papež Franci (sporazumno), Bukovec Janez (izjava delavca), Dražetič Anto (izjava delavca), Miklič Drago (v TOZD BLP).

TOZD TPI: prišli: Ljubi Marija (iz TOZD TDP), Gole Anton.

TOZD BOR: prišli: Masnec Elizabeta, Longo Franc, Sotlar Marijana; odšli: King Ivanka (izjava delavca), Fakin Jože (invalidska upokožitev).

TOZD SIGMAT: prišli: Kranjec Danica; odšli: Gabrič Anton (sporazumno), Dular Jože (sporazumno), Gorjup Drago (invalidska upokožitev).

TOZD IGK: prišli: Žnidaršič Stane (iz TOZD TAP), Gorenc Štefan; odšli: Bec Zdenka (sporazumno), Pajk Alojz (invalidska upokožitev).

TOZD TDP: prišli: Turk Branka (iz DSSS), Pavlenč Darinka, Šenica Rudi (iz JLA); odšli: Colarič Marija (spo-

razumno), Ljubi Marija (v TOZD TPI).

TOZD TSP: odšli: Breznikar Ivan (sporazumno), Darovec Justa (upokožitev).

TOZD TPP: prišli: Mihelčič Marjan; odšli: Gazvoda Jože (sporazumno), Avguštin Iztok (sporazumno), Turk Pavel (izjava delavca), Alojz Mohorko (upokožitev).

TOZD LIPA: prišli: Mihajlovič Radoslav, Oštirc Anica, Zupančič Franc; odšli: Ajster Martin (smrt), Strle Frančiška (v času posk. dela).

TOZD TAP: prišli: Brajer Cveto, Marolt Alojz, Moravec Dušan, Podpadec Janez; odšli: Koprivc Olga (sporazumno), Gjurgja Bahrije (izjava delavca), Mehle-Grčar Brigita (sporazumno), Žnidaršič Stane (v TOZD IGK).

TOZD TKO: prišli: Grgurič Drago, Marin Marija, Trivunčević Milosava, Pezdirc Jože, Peretin Dragutin, Mužar Marjan, Fir Ivan, Puškarič Branko, Kokalovič Marko, Iljaž Branka, Mahovlič Ivanka,

Turizem smo ljudje

Slovenija
Moja dežela.

Vraničar Vladimir, Grubešič Snežana, Pretnar Janez, Petrušič Branko, Razumič Dragutin, Rajakovič Zorica; odšli: Gašperič Ivan (v JLA), Guštin Janez (v JLA).

TOZD TES: prišli: Jerič Janez (izjava delavca), Janežič Robert (delovno razmerje za določen čas), Gorenčič Alojz (sporazumno), Bukovec Michael (izjava delavca).

TOZD TGD: odšli: Kuhelj Stane (izjava delavca).

TOZD BLP: prišli: Miklič Drago (iz TOZD ŽAGA), Ivkov Dušan, Malešević Milivoje, Lukanovič Ljubo.

DSSS: odšli: Turk Branka (v TOZD TDP), Hrastar Anica (invalidska upokožitev), Bezeg Jože (invalidska upokožitev).

Število zaposlenih delavcev po tozdih na dan 31. 5. 1986

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
TVP	121	165	286
ŽAGA	191	34	225
TPI	74	23	97
BOR	94	60	154
SIGMAT	99	33	132
IGK	38	17	55
TDP	220	251	471
TSP	192	187	379
TPP	137	70	207
LIPA	96	33	129
TAP	71	58	129
TKO	109	51	160
TES	122	30	152
TGD	61	66	127
BLP	91	41	132
DSSS	121	100	221
SKUPAJ	1837	1219	3056

ZAHVALA

Ob smrti moje mame Derganc Štefanije se iskreno zahvaljujem IO sindikata TOZD TVP za denarno pomoč in izrečena sožalja.

Hočevan Marija

ZAHVALA

Ob smrti brata Franca Avguština se zahvaljujem OOS TOZD TDP za podarjen venec in izrečena sožalja.

IVAN AVGUŠTIN
z družino

Pestro kulturno življenje v DO Novoles v letu 1986

V poročilu o delu kulturne komisije v DO Novoles v letu 1985 je tov. Medic na seji komisije dne 27. 3. 1986 poudaril, da je bilo to leto v kulturnem smislu za našo delovno organizacijo izredno razgibano, saj je temu botrovala 40-letnica obstoja DO Novoles.

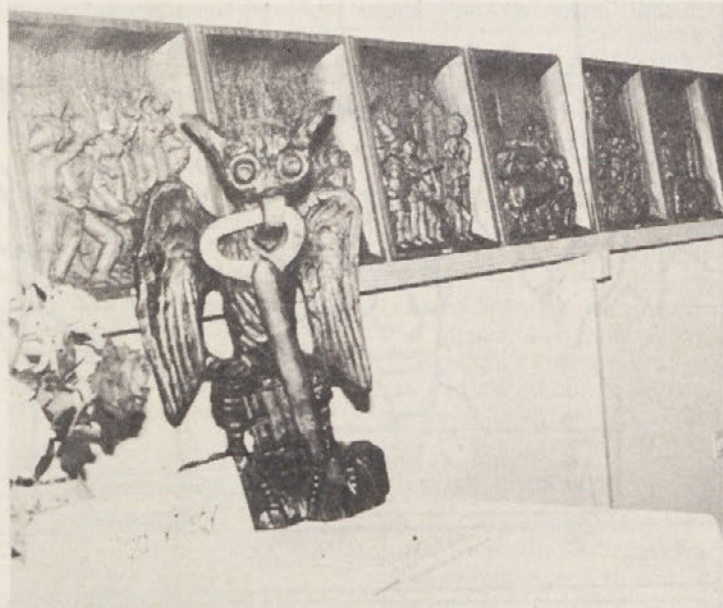
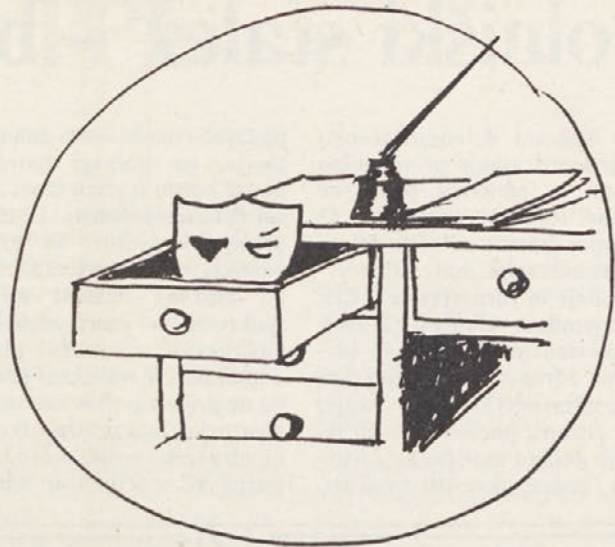
Toda proti pričakovanjem, se ta tempo iz lanskega leta nadaljuje v letošnje saj se kulturne akcije kar vrstijo.

Poleg tradicionalne prvo-majske proslave smo letos kulturniki popestrili praznovanje ob 40 letnici IGD Novoles in v prostorih družbene prehrane ob dnevu krvodajalcev, poleg običajnega programa odprli razstavo del umetnika Košir Draga.

Tudi v nadaljevanju leta pa se v skladu s planom dela, ki ga je komisija sprejela obetajo prireditve na naših zunanjih TOZD, kot so praznovanje krajevnega praznika v vasi Radatovič, kjer deluje naš obrat kerakrilnih izdelkov, v TOZD IGK (TPE) v Račjem selu, v TOZD TPI Soteska in praznovanje 25 let TOZD Sigmata v Brestanici.

V Straži se nam obeta koncert Dolenjskega okteta v sodelovanju s pevskim zborom Svoboda Duplica iz Kamnika in recital pesmi Novolesovih literatov. V letu 1985 je bila DO Novoles pobudnik in organizator prvega srečanja pevskih zborov SOZD Uniles in prav tako bomo letos sodelovali na drugem srečanju v Kamniku. In za konec leta srečanje jubilaritov na Otočcu, kjer bomo letošnje kulturno življenje zaključili.

4. 5. 1986 pa smo odprli že omenjeno razstavo rezbarskih in kiparskih del umetnika samouka Košir Draga iz Jelovca pri Sodražici, ki je letos praznoval svoj 65. rojstni dan. Tov. Košir v našem kulturnem prostoru ni nepoznan, saj je v kratkem imel več razstav v Beli Krajini in Dolenjski. Sodeloval pa je s svojimi umetniškimi deli tudi širom Jugoslavije in Italije saj ima za seboj 30 samostojnih razstav. Njegovo umetniško podobo si najlaže predstavljamo ob kritiki njegove prve samostojne razstave, ki jo je likovni kritik dr. Mirko Juteršek zapisal takole:

Razstava tovariša Koširja ob dnevu krvodajalcev.

Srečanje z Boštjanovim očkom

Učimo se o gozdu. Kato nas je Boštjanov očka povabil v Ragov log. Ko smo prišli, smo se posedli na hlode. Najprej smo se pozdravili. Nato smo se pogovarjali. Nekateri so ga spraševali. Potem nam je pokazal, koliko je star neki hlood. Nas je spraševal po drevesih. Nato nam je pokazal smrečice, kako rastejo. Povedal nam je, da je videl pravega medveda. Zelo se ga je prestrašil. Bil je tudi v Afriki. Tam ni gozdov, zato so ljudje revni. Rekel je, kdor ima goste, je srečen, tisti, ki ga pa nima, mora imeti veliko sreče, da preživi. Nato je on odšel v službo, mi pa smo bili v gozdu še dve uri. Nato smo se tudi mi vrnili v šolo. Ta dan sem zelo lepo preživel.

Novo mesto 30.5.86

Igor, Lea, Uroš, Janez, Janko, Gregor, Anja, Ines, Jure, Klavdija, Igor Boštjan, Jaka, Andrej, Brigita, Goran, Jovan, Maja, Aleš, Anita, Benjamin, Čavšper, Marjanca

Učenci Osnovne šole 15. divizije iz Grma v Novem mestu, so poslali tale zapis tovarišu Boštjanu Japlju.

Prvo srečanje z obsežno kiparsko produkcijo Draga Koširja, je bilo zelo zanimivo, saj je nastala na vasi, daleč od kateregakoli središča, ki bi bilo lahko pobudnik ali njen vodnik. Podobne ustvarjalne težnje je moral v sebi nositi Koširjev sorodnik, v Ameriki delujoči in umrl slikar Gregor Perušek. Pogled na Koširjevo slikarsko bero, motivično tako raznovrstno, nam pove, da je kiparstvo fenomen, katerega pobude ne moremo iskati v navezovanju na podobarsko izročilo, ampak v nenadnem urešničevanju kiparske notranje nuje.

V naši jedilnici je tov. Košir razstavljal le manjši a v ta namen izbrani del iz njegovega obsežnega opusa.

Zanimanje za razstavo je bilo veliko in trudili se bomo, da bo v prihodnje podobnih razstav več.

Janez Doltar

Bolniški stalež – bolniška (Herpeszoster)

O začasni delanezmožnosti in njenem trajanju principiarno odloča le zdravnik primarne zaščite (obratni zdravnik). O tem sporazumno odločita delovna organizacija materialne proizvodnje in zdravstvena OZD. Le izjemoma odloča o začasni delanezmožnosti zdravnik primarne zdravstvene zaščite (splošni zdravnik) ki deluje v kraju, kjer prebiva pacient. Ta zdravnik je dolžan matičnega zdravnika čimprej obvestiti z vso pri-

padajočo medicinsko dokumentacijo, na podlagi katere je podal oceno o pacientovi začasni delanezmožnosti. Te izjeme pridejo v poštev, ko gre za nepokretnega pacienta. Takoj ko postane pacient mobilni (pokreten) se mora zdravljenje nadaljevati v matični obratni ambulanti. V nobenem primeru pa ne pride v poštev ocena o pacientovi delanezmožnosti s strani zdravnika poliklinične konzilijarne ali stacionarne zdravst-

vene zaščite (od specialista v bolnišnici). Le-ta sme sprejeti pacienta le na zahtevo obratnega zdravnika. Vmešavanje bolnišničnega zdravnika namreč kaj lahko pripelje do napačne presoje o zdravstvenem stanju pacienta, kajti specialist premalo, oz. sploh ne pozna ostalih faktorjev, kot je delovno okolje, pogoji dela, družinske razmere itd., ki vplivajo na zdravstveno stanje pacienta. Da bi imeli večji pregled nad področjem bol-

niškega staleža, si oglejmo motivacije ljudi, ki pridejo v ordinacijo obratnega zdravnika.

1. primer

Delavec ima težave. Počuti se bolnega in išče pri zdravniku pomoči. Nima pa interesa, da bi šel na bolniško. V posameznih primerih pride torej do odklajanja bolniške, čeprav je zaradi narave bolezni in čimprejšnje ozdravitve nujno potrebna.

— Doktor, zelo boleč izpuščaj imam na levi strani obraza.

— Pridite v ambulantno, da vidimo, kaj je na stvari.

— Pri vas gre za bolezen, ki ji pravimo zoster. Se sreča, da niso še oči prizadete.

— Kaj se da narediti? Ne bi šla rada na bolniško.

— Zoster povzroča virus, zato antibiotiki ne pomagajo. Dobili boste mazila in injekcije, ki vam bodo zmanjšale bolečine.

— Med tem časom ne boste smeli delati.

— Zdi se, da se vaš zoster ozdravlja.

— Tudi jaz mislim, da je tako. Še vedno pa imam polovico obraza omrtnjenega.

— Področja kože, ki jih oskrbujejo senzibilni živci — dermatomi

DERMATOM

— Zoster je virusna bolezen, ki napade enega ali več senzibilnih živcev. Na področju napadenega živca se pojavijo bolečine in mehurčki.

Nič drugega ne moreva narediti. V treh do štirih dneh se bodo mehurčki posušili, senzibilnost kože se bo počasi vrnila. V tem času boste še na bolniški.

Brez komentarja ali pri nas se take stvari ne dogajajo

1. Gospa A pravi gospe B: »Kje je danes gospa King? Da ni zbolela?«
2. Gospa B pravi gospe C: »Gospo A zanima, ali je morda gospa King bolna.«

3. Gospa C (ki ne pozna gospe King) pravi gospe D (ki gospo King pozna): »Slišala sem, da je gospa King bolna. Upam, da ni nič resnega.«

4. Gospa D pravi gospe E: »Gospa C mi je rekla, da je gospa King resno bolna. Takoj jo moram obiskati.«

5. Gospa E pravi gospe F: »Zdi se mi, da je gospa King zelo bolna. Gospa D jo je pravkar obiskala.«

6. Gospa F pravi gospe G: »Pravijo, da gospa King ne bo prežive-

la. Njene sorodnike so poklicali, naj jo obiščejo.«

7. Gospa G pravi gospe H: »Kakšne so zadnje novice o gospe King? Ali je že umrla?«

8. Gospa H pravi gospe I: »Kdaj je umrla gospa King?«

9. Gospa I pravi gospe J: »Ali boste šli na pogreb gospe King? Slišala sem, da je včeraj umrla!«

10. Gospa J pravi gospe King: »Pravkar sem slišala za tvojo smrt in pogreb. Le kdo je to začel?«

11. Gospa King: »Nekateri bi bili srečni, če bi bilo to res!«
Vzeto iz knjige S. Iliča Psihosociološki aspekt informiranja v združenem delu.

Najmanj zanimive so resnične govorice

Za našega delavca je edina tolažba, da denar ni vse...

IGK se spreminja v TPE

Kmalu po prenehanju proizvodnje keramičnih ploščic so se začele na IGK velike aktivnosti, ki naj bi povzročile preureditev nekdanje tovarne keramičnih ploščic v tovarno pohištvenih elementov — TPE.

Menim, da v tem sestanku ne kaže izgubljati besed v vzroku prenehanja proizvodnje ploščic, zato bom opisal, kako nastaja TPE.

Uvodoma je treba povedati, da je bila v projektu TOP, ki je kasneje prerasel v projekt prestrukturiranja Novolesove pohištvene proizvodnje, predvidoma priprava surovin, ki ima za bazo vsakršno mizarško ploščo, zato je bila ob ukinutvi proizvodnje ploščic, precej logična odločitev, da v prazne prostore naselimo nekaj, kar znamo delati in kar rabimo velike prostore.

S projektiranjem tehnologije smo pričeli v maju 85 in v juliju projekt predali Sava

projektu, ki je doprojektiral še gradbena in inštalacijska dela, tako, da smo v oktobru dobili gradbeno dovoljenje in pričeli z rekonstrukcijo.

Medtem pa so delavci IGK demontirali in pospravili vso staro tehnologijo in pričeli z odprodajo vsega, kar je imelo še kakšno vrednost. Odprodaja je potekala kar uspešno, saj smo iztržili okoli 200 milj. N din.

V jesenskih mesecih smo opravili tudi osnovne razgovore z možnimi dobavitelji opreme, odločitve smo sprejeli pa v decembru in januarju.

Ker smo zelo zainteresirani za čimprejšnje začetje dela, smo se z dobavitelji dogovorili za kolikor mogoče krajše dobavne roke, saj smo računali, da bomo opravili rekonstrukcijo objektov vsaj do konca junija 86.

Ugotovljamo, da se dogovori zelo dobro izpolnjujejo, saj smo v tem času (sredi junija)

tik pred zaključkom gradbenih in inštalacijskih del, strojna oprema pa je v veliki meri že tukaj, nekateri stroji so že montirani, oz. kakor stroji prihajajo, tako jih tudi takoj montiramo in po možnosti že tudi obratujemo.

Kot kaže bomo v septembru imeli vse skupaj (tudi stroje, ki sedaj obratujejo po Novolesu) in pričeli s poskusno proizvodnjo. No, povedati je treba, da v mejah možnosti že sedaj obratujemo in sicer v celoti pokrivamo potrebe Novolesa po razžaganih elementih iveric, skoraj na polno pa delata obe preši za nalepke. V tem času zamenjujemo ročno razžaganje iveric z mehaniziranim, saj smo pgnali veliko mikroprocesorsko krmiljeno razžagovalko plošč fm. Holzma. Poleg nje pa bo v teh dneh pričela z delom tudi kalibrirna brusilka fm. Steinemann, na kateri bomo zbrusili sleherno ploščo na +0,1 mm natančno.

Vzporedno z rekonstrukcijo in montažo nove tovarne pa teče tudi šolanje in privajanje delavcev na novo proizvodnjo. Številni delavci IGK so po Novolesovih tozdi, kjer delajo na kolikor mogoče podobnih delovnih mestih, kakršna bodo v bodoči TPE.

Vzporedno teče tudi šola, ki jo izvaja škojeloška tehnična šola.

Vodenje tovrstne proizvodnje bo zahtevalo prvovrstne strokovnjake iz lesarske stroke, ki jih bo moral (jih je že) Novoles kadrovati iz drugih temeljnih organizacij in razvoj.

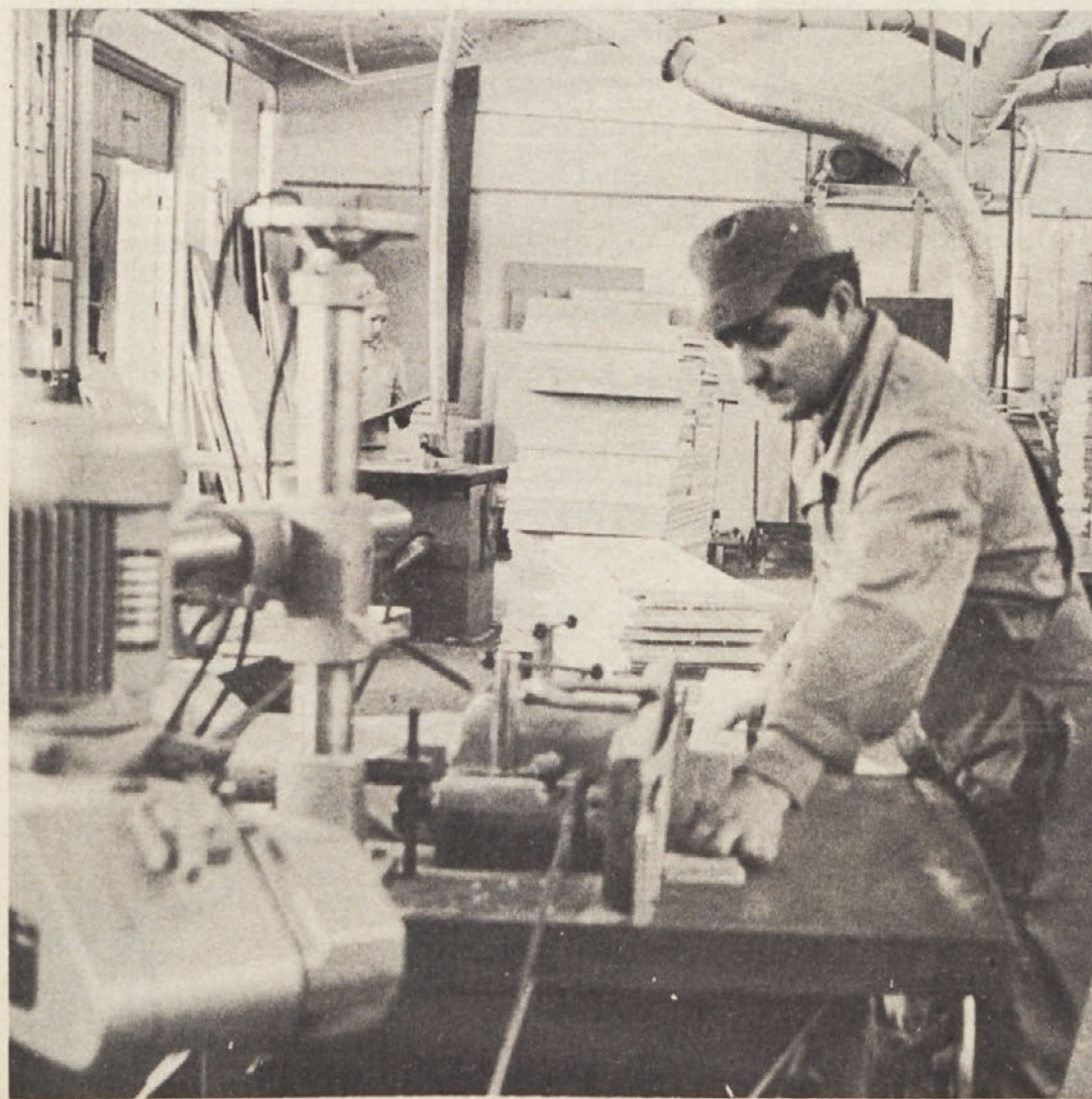
Na koncu je treba povedati še nekaj besed o proizvodnem programu. Tovarna bo proizvajala ploskovne polizdelke za potrebe Novolesovih ploskovnih tovarn. Program zajema razžaganje plošč in furniranje le-teh ob tem, da bo tudi priprava furnirja v TPE. Poleg tega pa bodo tu opravljene še nekatere delovne faze, ki zahtevajo zelo drage stroje, ki si jih ne more privoščiti vsak tozd, to pa je NC rezkar za oblikovanje miznih in komodnih plošč. V TPE bo v posebnem oddelku tudi linija oblačenja letov s folijo ali furnirjem, ki je sedaj v TVP (v sedanjem konceptu TVP ta linija dela samo napoto).

Sicer pa bo tovarna zelo odprta, saj pripravljamo programe (predvsem sobnih podov), ki bodo zelo zanimivi za jugoslovansko tržišče, raziskujemo tudi možnost pokrivanja potreb dolenjskih privatnih mizarjev po furnirnih in formatiziranih ploščah ipd.

Omeniti moramo še neko kvaliteto, ki jo Novolesu prinaša TPE: to so skladišča plošč in furnirja, saj imamo možnost skladiščenja 3.000 m³ plošč in 1.000.000 m² furnirja. Tisti, ki se ukvarjajo s ploščami in furnirjem že vedo, kaj pomeni kvalitetno skladišče.

Upamo, da bo TPE lahko pomembno prispevala k sanaciji Novolesa v tem kriznem času.

Sestavil:
SLAVKO MEDLE

Dodatni razpis kadrovskih štipendij za šolsko leto 1986/87

Naknadno razpisujemo še naslednje štipendije za TOZD Tovarna ploskovnih elementov (TPE) Rače selo — Trebnje:

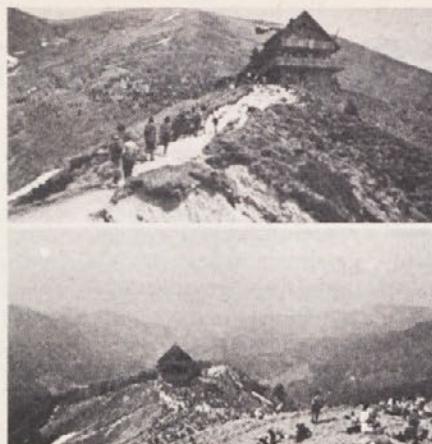
- LESAR — ŠIROKI (IV. zaht. st.)
5 štipendij
- INŽENIR LESARSTVA (VI. zaht. st.)
1 štipendija.

Vloge za dodelitev štipendij je potrebno dostaviti v Novoles — kadrovske — socialna služba, 68351 STRAŽA z oznako za TOZD TPE do 15. 7. 1986.

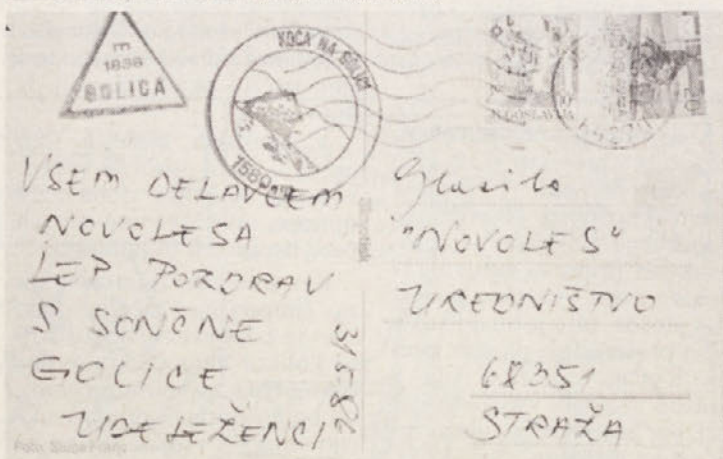
Prosilci morajo vloge (obrazec DZS SPN-I »Vloga za uveljavljanje socialno — varstvenih pravic«) priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo,
- overjen prepis ali fotokopijo zadnjega šolskega spričevala,
- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki so v skupnem gospodinjstvu (izdaja davčna uprava),
- potrdilo o dohodkih staršev za leto 1985.

V. N.

POZDRAV Z GOLICE

Snažilka Mica sporoča: III. čiščenje

Dolgo sem že v tej tovarni! Tako dolgo, da se počutim kot riba v vodi! In tudi sem riba!

Ko takole plavam med različno nesnago tudi malce prislunem ostalim prebivalcem te mlake. Žabe, kače, ribice in druge manj vredne živalce se sicer v tej mlaki ne počutijo najbolje, vendar nimajo kam iti, ker so baje vse druge mlake polne, ali pa so presušile.

Zelo utesnjeno pa se počutijo v naši mlaki krapi, ščuke in ostale bolj pomembne ribe. Da bi si ola-

jšale situacijo ob morebitni večji suši se dogovarjajo med sabo kako bi si mlako pošteno razdelile. Če pa bo gneča le prevelika bo nekaj večjim ribam le uspelo splavati drugam, v bolj čisto vodo. Ker sem bila vedno za čisto vodo si sedaj želim, č. bi čimprej pričela delovati čiščilna naprava, ki bi našo mlako spet spremenila v prijetno jezerce.

Pa lepo se imejte na morju (v mlaki)!

Tako nastajajo čolni v obratu SIGMATA v Velikem Podlogu. Čolni so lični in jih pretežno izvažamo.

Cene Moznik opazuje delo režijcev iz DSSS v proizvodnji

Riše in piše: I. Balog

